

**ДОБРИ ПРАКТИКИ ОТ БЪЛГАРСКИ ОБЩИНИ
В ОБЛАСТТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРИНЦИПИТЕ
НА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ НА МЕСТНО НИВО**

СОФИЯ 2009

ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ НА МЕСТНО НИВО

Децентрализацията, защитата на човешките права, подобряването на условията за живот чрез усъвършенстване и по-голямата достъпност на основни услуги, укрепването на местното самоуправление, борбата с корупцията – всички тези, а и много други явления имат една пресечна точка – принципите на добро управление.

Прилагането на принципите на добро управление събира в един възел горещи теми на днешния ден. То спомага за успешното решаване на сложни проблеми и умножава положителния отзвук на решенията; може да предотврати появата на незаконни или негативни практики, да активира местната общност, да изгради чувство за социална принадлежност.

Според Хартата на основните права на ЕС, чл. 41 основно право на гражданите на ЕС е правото на добро управление. Записването на това право в този основополагащ документ показва изключителната му важност, която ще нараства и в бъдеще.

На 6 септември 2001 г. Европейският парламент приема резолюция, с която одобрява Европейски кодекс за добро поведение на администрацията, който институциите и органите на Европейския Съюз, както и техните администрации и служители са длъжни да спазват в отношенията си с гражданите.

Приемането на Стратегията за иновации и добро управление на местно ниво от европейските министри, отговарящи за местното и регионално управление, на срещата във Валенсия на 15-16 октомври 2007 г. (15-та сесия на Конференцията на европейските министри, отговорни за местното и регионално управление) потвърждава ключовата роля, която се определя на предоставянето на добро местно и регионално управление.

Стратегията е подкрепена от Конгреса на местните и регионални власти на Съвета на Европа с Резолюция (2007-239) и от Парламентарната асамблея и Конференцията на международните неправителствени организации.

През февруари 2008 г. Стратегията е официално одобрена и от Комитета на министрите на СЕ.

Стратегията си поставя следните три непосредствени цели:

1. Гражданите да бъдат поставени в центъра на всички демократични институции и процеси;
2. Местните власти постоянно да подобряват своето управление, в съответствие с посочените в нея 12 принципа;
3. Държавите (или регионалните власти - в зависимост от институционалната структура на съответната държава) да създават и утвърждават институционални предпоставки относно подобряване на местното управление, основавайки се на вече съществуващите си ангажименти в съответствие с Европейската харта за местно самоуправление и други стандарти на Съвета на Европа.

Доброто управление надгражда разбирането за управлението и е израз на желанието да се отговори на новите изисквания на времето, които стават все по-разнообразни и все повече разширяват модела на традиционното управление. Доброто управление винаги следва да се разглежда в контекста на демократичното управление.

Доброто управление е характеристика на местната власт, при която се знаят и се разбират ролите на всички участници – кмет, общински съвет, общинска администрация, отношенията се градят на уважение, лидерството се подкрепя, общностите се ангажират, търси се консенсус, цени се прозрачността, почтеността и организационната култура се изграждат на всички нива.

Доброто управление зависи от прозрачността, отчетността и равенството в подходите, отзивчиви към нуждите на хората. То се състои от механизми, процеси и институции, чрез които гражданите могат да артикулират своите интереси, да упражняват своите права, да изпълняват своите задължения и да представят своите различия.

Приносът на концепцията за добро управление може да се обобщи както следва:

- Това е цялостен подход с по-добра синергия на правните, етичните, икономическите, управленските и другите аспекти на доброто, разумното, почтеното управление;
- Артикулирано е правото на добро управление;
- По-ясни и по-разбираеми са изискванията към управлението – в помощ на администрациите, които предоставят услуги и информация на гражданите;
- Насочен е към реални решения, резултати, а не само към формално правилна дейност на публичните власти.

ПРИНЦИПИ ЗА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ НА МЕСТНО НИВО

Принципите за добро управление на местно ниво съгласно Стратегията за иновации и добро управление на местно ниво (2007) са:

- 1) Честно провеждане, представителност и общественото участие по време на избори - да се осигурят реални възможности за всички граждани да упражняват правото си на глас по въпроси от обществен интерес;
- 2) Отзивчивост - да се осигури непрекъснато във времето посрещане на нуждите и законно обосноващите очаквания на гражданите от страна на местните власти;
- 3) Ефикасност и ефективност - да се гарантира постигане на целите чрез оптимално използване на наличните ресурси;
- 4) Откритост и прозрачност - да се осигурява обществен достъп до информация и да се улеснява разбирането за това, как се решават обществените значими въпроси;
- 5) Върховенство на закона - да се гарантира честност, безпристрастност и предсказуемост;
- 6) Етично поведение - да се гарантира, че общественият интерес е поставен над личните интереси;
- 7) Компетентност и капацитет - да се гарантира, че местните представители на населението, както и назначаемите служители са в състояние да изпълняват своите задължения;
- 8) Иновации и отвореност за промени - да се гарантира, че се извлича практическа полза от въвеждането на нови решения и добри практики;
- 9) Устойчивост и дългосрочна ориентация - да се взимат под внимание интересите на бъдещите поколения;
- 10) Стабилно финансово управление - да се гарантира целенасочено и продуктивно използване на обществените фондове;
- 11) Човешки права, културно разнообразие и социално единство - да се гарантира, че са защитени всички граждани и е зачетено човешкото им достойнство, както и това, че никой от тях не е дискриминиран или изключен от обществения живот;
- 12) Отчетност - да се гарантира, че избираемите представители на властта и назначаемите общински служители поемат и носят отговорност за своите действия.

В това издание ФРМС представя резултатите от четири тримесечни проекта на местни НПО, реализирани в рамките на проект "Принципите на добро управление: гражданите и местните власти - сближаване на позициите", финансиран от Bulgaria Fund. Това са проектите:

- "Гражданският сектор - фактор в местното развитие и ефективно функциониране на местната администрация" на Сдружение на частните предприемачи и работодатели в Пазарджик;
- "Подобряване на бизнес средата в Община Пазарджик чрез осигуряване на ефективно административно обслужване на предприемачите от квартал "Изток" по ЗУТ" на СНЦ "Бизнес център - Пазарджик";
- "Граждански мониторинг на Общински съвет - Пазарджик" на Сдружение "Международни инициативи и партньорства" – Пазарджик;
- "Да повишим доверието на гражданите към местната власт" на Сдружение "Разнообразни и равни", София.

Ще ви представим и подборка на добри практики от български общини в областта на прилагането на принципите на добро управление на местно ниво, реализирани в различни години. Всяка от тях може да е пример за прилагане на повече от един от принципите на добро управление, поради разностранното си въздействие върху общността – местната власт и гражданите.

Публикуваме и препоръки към местните власти за по-успешно прилагане на принципите на добро управление.

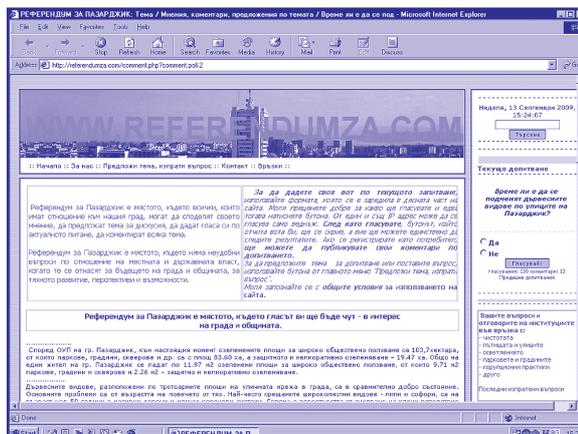
С това издание се надяваме да подтикнем към нови идеи, които да предложите и приложите, за да реализирате правото на българските граждани на добро управление.

*Екип на ФРМС
септември 2009*

ГРАЖДАНСКИЯТ СЕКТОР – ФАКТОР В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ И ЕФЕКТИВНО ФУНКЦИОНИРАНЕ НА МЕСТНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Проектът, реализиран от Сдружение на частните предприемачи и работодатели в Пазарджик, е насочен към получаване на ефективна и навременна информация от гражданското общество към местната администрация за ефекта от действията, предприети за разрешаването на наболели местни проблеми - инфраструктура, чистота, законност и други.

Това се реализира чрез изграждане на интернет сайт <http://referendumza.com>, посредством който гражданите отправят своите препоръки, мнения, запитвания и получават отговор за това от местната администрация. По този начин ще се въведе граждански мониторинг на работата на местната общинска администрация. Целта е сайтът да доведе до това местната администрация да се съобразява с предложенията, мненията и препоръките на обществеността в Пазарджик при реализиране на местната политика.

Стъпки на осъществяване на практиката:

1. Организиране и провеждане на **първоначална и заключителна** пресконференция относно дейностите по проекта.
2. Отпечатване на информационни материали – флаери и лепенки/стикери за рекламиране на сайта „**Референдум за Пазарджик**”.
3. Изработка на транспарант, рекламиращ Интернет сайта „**Референдум за Пазарджик**”, поставен на видно място в централната градска част.
4. Провеждане на едnodневна Работна среща с цел да се обсъдят вижданията на всички заинтересовани страни (медии, бизнеса, администрацията и др.), обменят идеи, опит и изгради първоначалната визия на сайта „**Референдум за Пазарджик**”.
5. Изработка и базиране на интернет сайта „**Референдум за Пазарджик**”.

Резултати:

- Контролиране на качеството на предоставяните публични услуги и дейности в резултат на ежемесечно наблюдение на доброволен принцип от страна на гражданите.
- Получаване на навременна, регулярна и обективна информация за удовлетвореността на гражданите от публичните услуги и извършвани дейности от местната администрация.
- Подобряване на общинското управление и съгласуване на действията с обществеността по важни проблеми за общината.
- Подпомагане на местния бизнес с препоръки, които дава обществеността по конкретна дейност при осъществяване на местната политика.
- Постоянна обратна връзка за удовлетвореността на потребителите от услугите и действията, които предоставя местната администрация.
- Възможност за бърза намеса и справяне с проблемите, възникнали при предоставянето на услугите и действията от местната администрация към общността.
- Гражданите могат да предлагат подобрения и/или разнообразяване на услугите и дейностите по наболели проблеми за общността.

ПОДОБРЯВАНЕ НА БИЗНЕС СРЕДАТА В ОБЩИНА ПАЗАРДЖИК ЧРЕЗ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНО АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧИТЕ ОТ КВАРТАЛ „ИЗТОК“ ПО ЗУТ

Проектът на СНЦ „Бизнес център – Пазарджик“ цели подобряване на условията за развитие на собствен бизнес в Община Пазарджик, чрез създаване на механизъм за подкрепа на предприемачите от различни етнически групи, живеещи в квартал „Изток“, при придобиване на документи за собственост върху земя и сгради, използвани за стопанската им дейност.

При разработката на бизнес планове по лизингова схема и проучването на предприемачите, екипът на СНЦ „Бизнес център – Пазарджик“ се сблъсква с основния проблем за развитие на собствен бизнес на предприемачите от кв. „Изток“, главно от ромската общност – липсата на документи за собственост на имоти и земя в квартала. Предприемаческата активност най-често е възпрепятствана поради липсата на необходимите документи за собственост както за помещенията за осъществяване на бизнес, така също и за земята. Липсата на собственост или отстъпено право на строеж върху общинска земя са основните пречки за започване на процедури по разрешаване на строителство и последващите регистрационни и лицензионни режими за търговски или производствени обекти. Масова практика са незаконно построени обекти без проектна документация, без отстъпено право на строеж и без собственост върху земята.

Екипът на „Бизнес център – Пазарджик“ провежда информационна кампания, разпространява листовки и обяви във в. „Знаме“. Местни предприемачи са поканени да участват в провеждането на две фокус групи. При провеждането на фокус групите участниците представиха пред водещи специалисти от Дирекция „Архитектура“ на Община Пазарджик и екипа на БЦ основните проблеми, с които се сблъскват при придобиване на документи за собственост върху сгради и земя, предназначени за бизнес.

Проведени са работни срещи между екипа на БЦ и служителите на общината. След анализ и подбор на поставените въпроси се оформят няколко типа проблеми. Двама специалисти (инженер и архитект – консултанти от Дирекция „Архитектура“ на Община Пазарджик) разработват методология за разрешаване на идентифицираните типове проблеми.

В разработения механизъм са отразени необходими документи за типови проблеми при строителството и въвеждане в експлоатация на обекти. Приложена е и таблица за цените на административните услуги, както и стъпките и процедурите, които е необходимо да извършат инвеститорите. Материалът служи за основа при издаване на наръчник по темата на изпълнявания проект.

Разработеният механизъм за оптимизиране процеса на придобиване на документи за собственост на имотите, предназначени за извършване на стопанска дейност, е обсъден на проведените в БЦ – Пазарджик два семинара. На семинарите местните предприемачи изразяват задоволство от разработения механизъм и практическата полза от него.

Заклучителна дейност е издаване и разпространяване на наръчник с насоки за дейности при най-често срещаните типови случаи. Наръчникът предоставя информация относно специфичните изисквания за Закона за устройство на територията, систематизирана в отделни типови случаи, касаещи дейността по придобиване на собственост върху сгради и земя за развитие на бизнес. Съдържа актуална информация за сроковете, документите и необходимите стъпки за тяхното реализиране.

Резултати:

- Изпълнена е основната цел на проекта: повишени са възможностите на развитие на собствен бизнес на предприемачите от различни етнически групи, живеещи в квартал „Изток“ - гр. Пазарджик.
- Създадени са условия за диалог между общинската администрация и представители на бизнеса.
- Повишава се информираността на бизнеса относно законовата рамка и процедурите за придобиване на документи за собственост.
- Повишава се капацитетът на Бизнес център – Пазарджик за активно посредничество между предприемачите и общинската администрация.
- В резултат на разпространение на листовки, реклама в печатна медия и обмен на информация

между хората, изпълнението на проекта в кв. „Изток” има силен отзвук.

В бизнес центъра идват хора с документи за собственост и строителни книжа с различни въпроси. Екипът на центъра обсъжда и насочва гражданите към определени звена от Общинската администрация. Продължават и директните посещения при специалистите от отдел „Архитектура” за разглеждане на документи за собственост за справка по градоустройствения план.

ДА ПОВИШИМ ДОВЕРИЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ КЪМ МЕСТНАТА ВЛАСТ

В Район Слатина на Столична граждани и бизнес са изправени пред предизвикателството да отделят съществена част от времето си, за да бъдат обслужвани от администрацията. Понякога това е свързано с отсъствие от работа, а понякога и с вземане на отпуск, който да бъде използван за решаване на проблем, свързан с получаването на административна услуга от Районна администрация. Налице са няколко предизвикателства, пред които са изправени работещите в Районна администрация, а именно:

- Ниски възможности на информационния портал на общината, който да дава ясна и точна информация за всички предоставяни административни услуги;
- Липса на възможност на гражданина да проверява състоянието на преписката си чрез интернет;
- Липса на възможност гражданина да бъде уведомяван за съществени промени в преписката чрез съвременните комуникационни технологии;
- Неумение на служителите за работа с електронен документооборот.

Проектът на на Сдружение “Разнообразни и равни” се реализира съвместно с Район Слатина и цели да повиши доверието в администрацията чрез внедряване на съвременни информационни технологии, които правят работата на администрацията прозрачна и предсказуема, от една страна, и удобна и ефективна за гражданите, бизнеса и гражданския сектор, от друга.

Деятностите по проекта се реализират както следва:

1. Увеличават се възможностите на информационния портал на общината чрез:

- Обновяване на интернет сайта на Район Слатина;
- Разширяване на функционалността на портала чрез въвеждане на описание на всички предоставяни административни услуги;
- Разработка на модул за интегриране на портала с документооборотната система и предоставяне възможност на гражданите да проверяват състоянието на преписката си чрез интернет.

2. Разширяване на документооборотната система с модул, известяващ гражданина за съществени промени в преписката (при спиране – причината за спирането, при приключване, при отказ и др.).

3. Преминаване към пълен електронен документооборот и създаване на технологични карти за основните административни услуги (5 броя), обучение на 56-имата служители в Районна администрация за работа с електронния документооборот.

Резултати:

Жителите на Района високо оцениха новите възможности за получаване на актуална информация за предоставяните административни услуги, както и възможността за виртуално деловодство.

Особено висока оценка получиха новите придобивки от страна на бизнеса, работещ на територията на района.

ГРАЖДАНСКИ МОНИТОРИНГ НА ОБЩНСКИ СЪВЕТ – ПАЗАРДЖИК

Проектът на Сдружение “Международни инициативи и партньорства” цели повишаването на нивото на прозрачност и гарантиране на публичност на взетите решения чрез провеждане на мониторинг на дейността на Общински съвет – Пазарджик, свързана с управлението и разпореждането с общинска собственост и нейната нормативна уредба.

Целите на гражданския мониторинг са: провокиране на публичен дебат и увеличаване на информираността на гражданите на Община Пазарджик за управлението на общинската собственост; усилване на гражданското участие и контрол в процеса на вземане на решения на местно ниво; и предизвикване на напредък в дейността на ОбС – Пазарджик.

В работата по проекта се включват на шест НПО от Пазарджик: Сдружение “Международни инициативи и партньорства”, Фонд за превенция на престъпността – ИГА, Сдружение “Център за обучение и услуги”, Женско дружество “Мариола Доспевска”, Регионална занаятчийска камара и Регионална агенция за икономическо развитие – Пазарджик.

Мониторите, излъчени от организациите, осъществяващи наблюдението, преминават специализирано обучение, в резултат на което придобиват практически знания и умения относно:

- технология за провеждане на гражданския мониторинг върху дейността на ОбС;
- наблюдение на политиките на ОбС по формулиране и реализиране на Стратегията за управление на общинската собственост, приета от ОбС – Пазарджик;
- идентифициране на добрите практики за управление на общинските търговски дружества; и
- гаранции за ефективно и прозрачно управление на общинската собственост в националното законодателство и в подзаконовите нормативни актове, приети от ОбС – Пазарджик.

Целите и задачите на гражданския мониторинг са представени на ОбС и Председателят на ОбС публично обявява подкрепата си за осъществяване на наблюдението.

Самият мониторинг се осъществява в рамките на два месеца, като представителите на местните НПО присъстват на заседанията на постоянните комисии към ОбС – Пазарджик и на заседанията на ОбС – Пазарджик. Работата на общинските съветници се мониторира съобразно критериите:

- законност и целесъобразност на решенията;
- предвидимост и последователност на дейността;
- прозрачност, отчетност и контрол на дейността;
- ефективност и ефикасност на провежданите политики;
- синхрон и съвместимост между осъществяваните политики;
- консултиране на политиките със заинтересованите страни; и
- спазване на етични стандарти и избягване на конфликт на интереси.

Подготвен е доклад от гражданския мониторинг, който дава оценка на организацията и дейността на ОбС – Пазарджик в сферите:

- Капацитет на ОбС да формулира и реализира стратегическа политика за управление на общинската собственост;
- Способност на ОбС да планира и организира текущата си дейност по управление на общинската собственост;
- Механизми за вътрешен контрол в дейността на ОбС и неговите комисии, свързана с управлението на общинската собственост;
- Капацитет на ОбС да контролира дейността на кмета и общинската администрация, свързана с управлението на общинската собственост;
- Прозрачност и откритост в дейността на ОбС при управлението на общинска собственост;
- Гаранции за гражданско участие и контрол в дейността на ОбС.

По време на реализация на проекта е осъществен и мониторинг на пресата на национално и регионално ниво.

Мониторинговият доклад е представен пред ОбС, обществеността и медиите в Пазарджик. Той съдържа основни изводи и препоръки за подобряване на дейността на ОбС – Пазарджик при формулирането и реализирането на политиката, свързана с управлението на общинската собственост.

Мониторингът на дейността на ОбС – Пазарджик по отношение на управление на общинската собственост продължава и след приключване на проекта.

ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕН КОНТРОЛ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЪТНО-РЕМОНТНИТЕ РАБОТИ В ОБЩИНА ГРАД ДОБРИЧ

Общински съвет град Добрич със свое решение 11-3/16.03.2004 г., т. 5, задължава Общинска администрация да упражнява контрол и представя ежемесечен доклад за извършените дейности по 10-30 от Програмата за капиталовите разходи за 2004 година, а именно рехабилитацията на уличната мрежа и ремонтните работи.

В състава на временната комисия са включени както служители на Общинска администрация и общински съветници, така и представители на средствата за масова информация, на Работната група по прозрачно местно самоуправление, граждани с опит и стаж в дейностите по рехабилитация и реконструкция на уличната мрежа.

Комисията пряко наблюдава целия технологичен процес, като съставя ежеседмични констативни протоколи, в които описва местата, по които са извършвани дейностите, съобщава за нередности, свързани с технологичния процес, както и прави препоръки, като преустановяване на дейностите от страна на фирмите-изпълнителки, поради нецелесъобразност, например: неотстранени или възникнали скоро В и К аварии, липса на отводняване на участъците и др.

Чрез представителите на средствата за масова информация се осигурява актуална информация за това къде, как и при какви условия се ремонтира уличната мрежа.

Навременното сигнализиране за проблеми в дейностите по рехабилитацията позволява своевременна реакция и от страна на администрацията.

По този начин Общината осигурява възможност за контрол от страна на гражданите в цялостния процес на формиране, планиране, финансово и ресурсно обезпечаване и реализиране на конкретното решение на Общинския съвет.

Постигнати са:

- По-голяма ангажираност и обществена подкрепа от страна на обществеността при изпълнението на дейностите по подобряване състоянието на техническата инфраструктура;
- Повишава се доверието в Общината и се дава възможност за по-свободно реализиране на делегираните правомощия на органите на управление.

ОТЧИТАНЕ И ЗАПЛАЩАНЕ НА ВОДА НА НАЕМАТЕЛИТЕ НА ОБЩИНСКИ ЖИЛИЩА И ОБЕКТИ – ОБЩИНА МЕЗДРА

Във връзка с подобряване обслужването на граждани и фирми в Община Мездра от 1 януари 2005 г. се въвежда в експлоатация информационна система за отчитане и заплащане на вода на наемателите на общински обекти и жилища, дължима на Община Мездра. Въвеждането на тази система се налага с цел по-качествено, ефективно и бързо обслужване на гражданите, облекчаване работата на касиера, упражняване на по-строг контрол по събиране на неиздължените суми за вода от наемателите.

Идеята възниква, след като през декември 2004 г. ВиК сключва договор с Община Мездра за заплащане от общината на изразходваната вода на настанените фирми и граждани в общински жилища и обекти. До този момент те заплащат изразходваната вода на каса на ВиК, която се намира в друга сграда, а наемите и електроенергията - на касата в Община Мездра. С цел по-ефективно да се извършва обслужването на гражданите и фирмите и да се спести време на клиентите, специалисти от направление "Информационно обслужване и технологии" с активното съдействие на главен специалист ЖСК разработват модул към системата за отчитане на електроенергията на наемателите, за отчитане и заплащане и на изразходваната вода.

От 1 април 2005 г. автоматизираната система "Отчитане и заплащане на изразходваната вода на общински обекти и жилища" е въведена в експлоатация на касата на Общински център за услуги и

информация на гражданите. Така при заплащане на наема и консумираната електроенергия наемателят има възможност, без да се налага да ходи на друго място, да заплати и изразходваната вода, каквато е и целта на реализирания проект.

Софтуерът за постигане на тази цел е разработен от експертите “Компютърни системи и технологии” в Община Мездра, в тясно сътрудничество с главен специалист “ЖСК” на общината, за да бъдат спазени всички особености по формирането на сумите за плащане, и главен счетоводител на общината, за да бъдат спазени финансовите закони.

Разработката е реализирана като приложение за Windows. Модулът ползва вече създадената база данни, в частност “Регистър на фирми и граждани” от модула за заплащане на електроенергия, което облекчава работата на специалиста ЖСК при обработване на данните.

Модулът за въвеждане и изчисляване на изразходваната вода има следните възможности:

■ Показания частни водомери: въвеждат се показанията за конкретен абонат; предлага възможност за търсене на абоната по уникален абонатен номер, ЕГН или данъчен номер, адрес или име.

■ Показания общи водомери: въвеждат се показанията на водомера, който е общ за няколко абоната (например от един блок или вход), които са отчетени от ВиК, на база на които общината е заплатила изразходваната вода. Автоматично се извършва сравнение между сумата по фактура и сумата по квитанции. Автоматично се изчислява и добавката за общи помещения, сервизни помещения и др., като е предвидена възможност автоматично да се разпредели разликата и добавката към квитанциите на съответните абонати.

■ Поддържа се регистър на абонатите, разделен на регистър “Граждани” и регистър “Фирми”.

Отново е предвидена възможност за търсене по ЕГН, данъчен номер, име, адрес или уникален абонатен номер.

■ Посредством опцията “Справки” специалистаът може да направи следните справки:

- За абонат: формира се квитанция за абоната за съответен месец.

- За общ водомер: формират се квитанции на абонатите за всички абонати, свързани към даден общ водомер.

- Писма: тази опция позволява да се направи справка за сумите, които дължи абоната и да се отпечата уведомително писмо, с което абонатът се приканва доброволно да се издължи на общината.

■ Месечен отчет: предлага избор как да се формира отчетът: за абонатите, които са платили през конкретен месец или за неплатилите абонати. Така може да се определи каква част от сумата, заплатена от общината, е погасена от абонатите.

След въвеждане на показанията за всички абонати за обработвания месец се извършва месечно приключване, след което данните за дължимите суми стават достъпни за касовия модул.

Резултати:

Значително се облекчава работата на касиера и главния специалист ЖСК. Гражданите се обслужват по-бързо и качествено. Подобрява се контролът по плащане на задълженията на фирмите и гражданите. Във всеки един момент може да се направи справка за това каква сума е платена и каква - не.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИК В ПЕРНИК ПРАВИ ВИРТУАЛНА ПРИЕМНА В ИНТЕРНЕТ (2008)

Общинският съветник в Перник Галина Асенова отваря своя виртуална приемна в Интернет. В нея съветничката отговаря на въпроси на перничани, както и на питання на свои колеги. С това Асенова се надява да повиши ефективността и ефикасността на работата на общинския съветник и да създаде навик у хората да питат. Общинската съветничка се надява чрез интернет да привлече повече млади хора, общественно ангажирани по въпросите, свързани с град Перник.

Освен виртуалната приемна, в сайта се публикуват и:

■ Дневният ред на предстоящи заседания, в момента в който бъде раздаден на съветниците;

■ Всички питання към кмета, общинската администрация и общинския съвет и техните отговори;

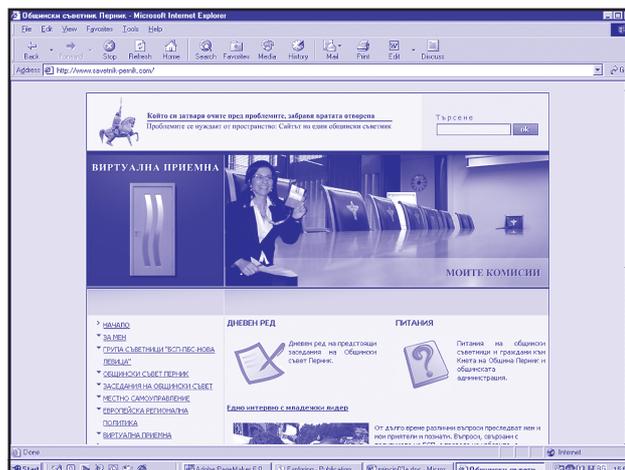
■ Обсъжданията по време на сесиите - фактологията на заседанието, а не личната позиция, за да се запази максимално правото на всеки четящ да направи собствения си извод;

■ Дейността на групата съветници по плановете за предстоящата година;

■ Нормативната уредба на местното самоуправление, както в страната ни, така и в европейски мащаб;

■ В частта "Връзки" са обхванати основните електронни места в Перник, където човек може да получи информация.

Адресът на сайта е: www.savetnik-pernik.com

ЕФЕКТИВНО ПРЕДЛАГАНЕ НА ОБЩНСКИ ОБЕКТИ ЗА ПРИВАТИЗАЦИЯ – ОБЩИНА СИЛИСТРА

Община Силистра проактивно представя общински обекти за приватизация чрез изработване на каталог на обектите и негова популяризация.

От м. юни до м. декември 2005 г. с помощта на професионален фотограф са заснети 44 общински обекта в 90 на сто от селищата в Силистренската община. Снимките дават информация не само за външния облик на сградите, но и за вътрешното им състояние. Затова всеки обект е представен с няколко фотоса и с пълно описание: населено място, отдалеченост от Силистра, транспортна достъпност, тип имот, местоположение, застроена площ, етаж, вид строителство, година на строителство, инфраструктура, площ на терена, конструкция, разпределение, дограма, подобрения и допълнителна информация. Това са сгради, които не се ползват и нямат наематели. Годни са за развиване на стопанска дейност. Могат да бъдат привлекателни за потенциални клиенти и отново да са полезни за местното население. Преобладават бивши училища, детски градини, обслужващи и търговски сгради.

В началото на м. декември 2005 г. е разпечатан първият каталог. Каталогите са изложени на достъпни за интересуващите се граждани места в общинската администрация: Центъра за информация и услуги на гражданите, кабинета на главния секретар на общината, при началника на отдела по общинска собственост и в приемната на общинския съвет. На видно място в кметствата са поставени информационни табла с обектите за съответното селище.

Информацията и снимките на обектите са публикувани в интернет страницата на Силистренската община www.silistra.bg.

Изработени са презентационни дискове, които допълват маркетинговия пакет на Община Силистра.

Периодично се изнася информация в медиите за заявен инвеститорски интерес или при проследяване на тръжни процедури и приватизационни сделки.

Мотото на каталога е: Предложението е наше, решението - ваше! Каталогът подлежи на периодично актуализиране.

Резултати:

■ Повишен интерес към общинските имоти.

■ Повишено доверие към местната власт заради прозрачността в процеса на предлагане и последващите процедури до сключване на приватизационната сделка.

Търсят се нови форми за представяне на каталога пред обществеността, респ. пред по-голям брой потенциални клиенти.

ПОДОБРЯВАНЕ НА ТЕХНОЛОГИЯТА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ТЪРГОВЕ ЗА ПРОДАЖБА НА ОБЩИНСКИ ТЕРЕНИ – ОБЩИНА ГАБРОВО (2006)

Нови елементи:

- Предоставяне на проектодоговор;
- Разработване и предоставяне на оптимална тръжна документация след проучване на терените, включваща обследване на инфраструктура, пътникопотоци, транспорт, отдалеченост от центъра на града, градоустройствени показатели;
- Провеждане на предтръжна среща с потенциалните инвеститори.

Цели на предтръжната среща:

- Предаване на широка гласност и прозрачност на предстоящите търгове;
- Получаване на обратна информация от инвеститорите;
- Намиране на най- добрия инвеститор;
- Обединява усилията на Община, бизнес, НПО и общественост.

Осигуряване на гласност за провеждане на предтръжната среща:

■ публикации в местните медии, обявление в общинския информационен център, покани до Общински съвет, ГТПП, ИСА, Сдружение Габрово - 21, бизнесмени и предприемачи в града.

Участници в предтръжната среща са: екипът, изготвил тръжната документация, главният архитект, главният юрист, общински съветници, ГТПП, ИСА, Сдружение Габрово-21, 45 потенциални инвеститори.

Представени 6 общински терена и на всички участници са раздадени тръжни документи.

ОБЩИНА ПАНАГЮРИЩЕ СЪЗДАДЕ ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА ПРОЗРАЧНО УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТА „ЦЕНТЪР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА“, ОДОБРЕН ЗА ФИНАНСИРАНЕ ПО ФАР

Кръгла маса по спечеления от Община Панагюрище проект за изграждане на Център за обществена подкрепа в ДДЛРГ „Павел Бобеков“ се проведе на 16 януари 2009 г. Темата на кръглата маса бе „Проблемите на децата и младежите в риск“. Проектът, който е по Програма ФАР - на стойност 146 000 евро, публично бе представен, като бе предоставена детайлна информация за предвидените по него дейности и за същността на услугата. Бяха представени и европейски практики в предоставянето на такъв тип социална услуга. На кръглата маса се учреди и Обществен съвет за прозрачност на управлението на проекта. Поканени бяха представители на Общинска администрация, на Общински съвет, на Дирекция „Социално подпомагане“, на Агенцията за закрила на детето, на Сдружението на предприемачите и на Ротари клуб – Панагюрище, на образованието и местните медии.

Проектът „Център за обществена подкрепа в ДДЛРГ „Павел Бобеков“ е по Програма ФАР, на стойност 146 000 евро. След като бе спечелен и одобрен за финансиране, кметът на община Панагюрище Георги Гергинев на специална церемония официално връчи договора за изпълнение, получен от Министерството на труда и социалната политика, на ръководителя на проекта Павлина Должева. С разкриването на Центъра в общината ще бъде въведена и предоставяна нова социална услуга – от 1 май 2009 до 30 ноември 2009 г. по проекта, а след приключването му Центърът ще премине на делегиран бюджет към Общината.

НОВ НАЧИН ЗА НАЗНАЧАВАНЕ НА ТРЪЖНИ КОМИСИИ – МЕТОД ЗА ПРЕДТВРЯТВАНЕ НА ОПИТИТЕ ЗА КОРУПЦИЯ ОБЩИНА СМЯДОВО

В малките общини, каквато е Община Смядово, повечето хората се познават лично. Това не изключва и общинските служители, което понякога води до съмнения в предварителни уговорки на кандидатите с членове на комисии, назначени по изискванията на ЗОП и ЗОС. Затова често се стига до съмнения от страна на кандидатите и гражданите за опити за корупция. Тези често неоснователни обвинения са продиктувани от много причини, съмненията за обективността на комисииите са едни от най-често срещаните. Затова е много важно изборът на комисии да се прави по такъв начин, че кандидатите и гражданите да не се съмняват в безпристрастността на комисииите .

Начинът, по който Община Смядово решава проблема с опита на потенциални кандидати, участващи в процедури за възлагане на обществена поръчка или продажба на общинско имущество, да влияят върху решенията на тръжните комисии, е като се намали до минимум времето, в което това може да се случи. Поради тази причина процедурата за избор на комисии се провежда по следния начин:

Час преди началото на заседанието на комисиията, упълномощено чрез заповед от кмета на общината, лице вади от списъка на всички служители, имената на служителите, имащи нужните познания върху обекта на търга. Имената на тези служители се записват на бели листчета и се слагат в подготвена за целта урна. След като се знае броят на членовете в комисиията, като задължително се спазва правилото за присъствието на юрист, се пристъпва към изтеглянето на имената на служителите, които ще бъдат членове на настоящата комисии и ще гласуват за крайното решение. Веднага със заповед на кмета изтеглените от урната служители се назначават като членове на комисиията и по този начин те стават публично достояние едва десет минути преди заседанието. Това е недостатъчно като време кандидатите по съответната процедура да узнаят членовете на комисиията, да се свържат с тях или да повлияят на решенията им чрез натиск, подкуп и други непочтени средства. На заседанието може да се поканят специалисти, които да присъстват като консултанти, но те нямат право глас във взимането на крайното решение. По този начин Община Смядово взе мерки против опитите за корупция и натиск върху служители, участващи в тръжни комисии.

Резултати:

Новият подход за избор на комисии се прилага от месец октомври 2004 г.

Първите резултати са добри. Гражданите приветстват този метод. Пряко заинтересованите страни също изпитват задоволство и сигурност, поради тази причина експериментът се запазва като практика. В резултат на внедрения опит се достига до намаляване на корупционния натиск, повишава се доверието в местната власт и се постига по-голяма сигурност в управлението. Намаляват се посещенията на граждани и фирми, свързани със съмнения и подозрения в корупция.

АНТИКОРУПЦИОНЕН ПОРТАЛ НА ОБЩИНА СЕПТЕМВРИ

http://www.septemvri.org/anticorrupt_portal.htm

От тази страница ще се информирате за начините, по които може да подадете своя сигнал за корупционни прояви и/или конфликт на интереси за служители от общинска администрация Септември.

Сигналите може да подавате във **формата**, приложена към страницата на Комисиията по превенция и противодействие с корупцията.

Сигнали може да подавате и в специална пощенска кутия за сигнали за корупция в сградата на общинска администрация - Септември, както и на е-mail: anticorruption@septemvri.org

Относно достоверността и надеждността на изложеното:

Подавайте сигнали за факти и обстоятелства, които са констатирани лично или имате съответните документи.

Ще Ви бъдем благодарни, ако ни изпратите и доказателства за откритите от Вас нарушения.

При подаването на сигнали по реда, регламентиран от Административно-процесуалния кодекс, трябва да знаете, че съгласно чл.111, ал.4 от АПК:

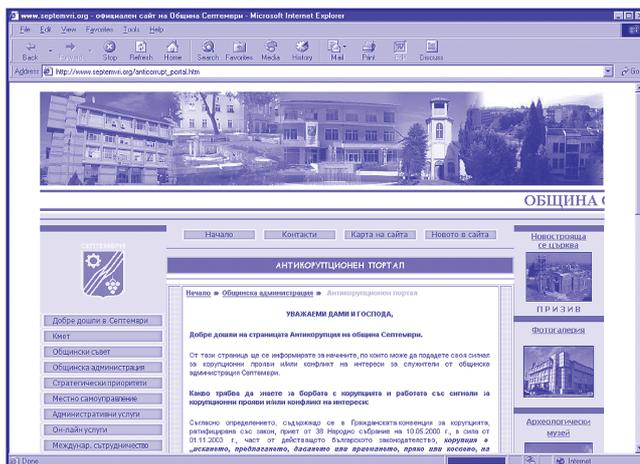
- не се образува производство за извършени нарушения преди повече от две години;
- не се образува производство по анонимни сигнали.

В случая по предходното изречение, когато подавате сигнал за корупционна проява, моля имайте предвид следното:

Оставянето на единния ви граждански номер не е задължително, но Ви благодарим, ако бъдете така любезни да го запишете.

Запишете трите си имена и актуален пощенски адрес за обратна връзка с Вас, като е желателно след имената и пощенския адрес да оставите и актуален телефон за връзка с Вас (може и мобилен).

Разчитаме на Вашата коректност при предоставяне на личните Ви данни - имена, адрес и телефонен номер, защото автентичността на идентификацията Ви се ще се проверява и ако се установи несъответствие между така записаните данни (например - фалшив телефон и/или имена, несъществуващ адрес), сигналът Ви ще се счита за анонимен.

КОНКУРС ПО ПРОФЕСИОНАЛИЗЪМ И ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ – ОБЩИНА СТРУМИЯ

В Общинска администрация - Струмичи работят 32 души. Средната им възраст е под 34 години. За всички служители е въведено задължително работно облекло. От 2005 г. всеки от 32 служители в общината участва в конкурс по професионализъм и етично поведение. Това са нещо като мини избори, които кметът и политическият му кабинет правят, за да излъчат най-добрия служител. Месечната премия за победителя е 150 лв. върху заплатата, а годишната – 300 лв. Изготвена е избирателна бюлетина и урна и се насрочва ден за гласуване. Водят се провежда от 8 до 17 часа. Избирателната активност е около 80 %. Гласуването не е по задължение, но има интерес към него. Няколко пъти е сменяна системата за гласуване, докато се намери най-добрият и обективен вариант. Първоначално се започва с пропорционални листи – гласувало се за няколко имена, посочени от кметския екип. След това се преминало към мажоритарен вот. За кратко се е осъществявало допитване и до гражданите като потребители на административни услуги, но това гласуване отпаднало, поради липсата на обективност на оценката, тъй като гражданите по принцип контактуват само с няколко общински служители (всички услуги се предоставят чрез Центъра за информация и обслужване на гражданите) и имат представа само за тяхната работа. От 2007 г. най-добрият служител се определя на 3 месеца.

Община Струмичи предоставя и 60 % от услугите за гражданите, за които държавата има ангажимент, чрез участието си в е-Област Благоевград. Предоставят се услугите, които се търсят от НАП и съда – например приема се заявка за удостоверение за актуално състояние. Прави се регистрация на трудовите договори, за да се спестят разходите за бизнеса (за да не пътуват работодателите до Сандански или Благоевград).

„КОНКУРС ЗА МАЙСТОРИ“ – ОБЩИНА ТРЯВНА

През 2003-2004 г. Община Трявна прилага иновативно мислене при възстановяване на външния вид на една от къщите в града. Къщата – общинска собственост – е стара, традиционна за Трявна сграда, но изключително занемарена.

Градската управа решава да организира конкурс за майстори, които да предложат и реализират проект за възстановяване на традиционния вид на къщата (включително цялостна визия, мебели, вътрешна декорация, тавани и т.н.). След провеждане на конкурса, който привлича множество участници, са одобрени 5 майстори, като всеки от тях получава правото да декорира отделна стая в къщата.

В резултат от креативността и ентузиазма на избраните майстори къщата се превръща в истинско произведение на традиционното тревненско изкуство.

Иновативният начин за решаване на проблема и вкарването на конкурентен елемент при реализиране на проекта довежда до отлични резултати – къща, която с гордост се показва пред посетителите на града като образец на тревненската школа.

ПРОЕКТ „ОБЩИНА МОДЕЛ – МОДРА“ – ОБЩИНА РАЗЛОГ

Проект „Община Модел - МодРа“, реализиран в Община Разлог в сътрудничество с Програмата на ООН за развитие, е пример за прилагане на принципа иновативност в управлението. Практиката описва използването на интегриран подход, иновативни методи и реализирането на предизвикателни решения, които водят до подобряване на качеството на живот в общината и засилване на взаимодействието между институциите и гражданите.

Проектът е фокусиран върху създаването на механизми и инструменти за:

- въвеждане на ефективно дългосрочно планиране в общините;
- повишаване на ефективността, прозрачността и отчетността на общинската администрация и подобряване на качеството на предоставяните услуги;
- въвличане на гражданите в обществения процес и създаване на конструктивно взаимодействие между местните власти, гражданското общество и частния сектор;
- насърчаване на вертикалното взаимодействие между общината, регионалните власти и правителството;
- изграждане на международно и трансгранично сътрудничество.

Инициативата, осъществена в Разлог, е базирана на вече съществуващи добри практики, но в същото време тя успява да разработи нови механизми и инструменти в сфери, които изискват иновативни подходи. Някои от дейностите, реализирани по проекта, са:

- Учредяване и провеждане на сесии на местен форум за устойчиво развитие, който да разработи Общинска стратегия за устойчиво развитие и План за борба с бедността.
- Обучение на общинската администрация и общинските съветници в стратегическо планиране, устойчиво развитие, управление на човешки ресурси, организационни умения, фискална политика, обществени фондове с цел да се подобри ефективността и отчетността в работата им.
- Нова Комуникационна и информационна стратегия, която обхваща изграждане на Бюро за съвети на гражданите, разработване на интернет страница на Разлог, изготвяне на печатни материали и излъчване на радио-телевизионни предавания.
- Технологичен център в Читалище Разлог, който осигурява достъп на социално-слаби групи до интернет, подпомага местния бизнес, предлага туристически услуги и организира обучителни курсове.
- Сътрудничество с Община Доксато, Гърция, и Община Тотана, Испания.

ПРОЕКТ „ДЕВЕТ СЪПКИ ЗА ОБЩО БЪДЕЩЕ“ – СДРУЖЕНИЕ „БОЛКАН АСИСТ“ В ПАРТНЬОРСТВО С ОБЩИНИТЕ ЛЕТНИЦА, ЛОВЕЧ И СЕВЛИЕВО (2007)

От месец март 2007 година сдружение „Болкан Асист“ в партньорство с общините Летница, Ловеч и Севлиево реализира проекта „Девет стъпки за общо бъдеще – девет села и три общини за развитието на Деветашкото плато“, включващ селата Къкрина, Брестово, Тепава, Деветаки, Крушуна, Кърпачево, Горско Сливово, Крамолин и Агатово.

В рамките на този проект са проведени два семинара, посветени на ресурсите на Платото и възможностите за развитие. По време на тези семинари участниците, представители на деветте села, дават предложения и идеи за съвместни проекти, които да помогнат за общото развитие на района. През месец юли се организира лятно училище за децата от трите общини, което даде възможност на 13 ученици да се запознаят с всяко едно от селата и да открият местата, които привличат интереса на младите хора.

За да бъдат обобщени всички дадени идеи и да се начертаят насоки за развитие на Деветашкото плато, през месец септември 2007 г. в Ловеч се провежда „Конференция на бъдещето“ с участието на над 100 представители на деветте села и на трите общини – Летница, Ловеч и Севлиево. Участниците – земеделци, пенсионери, младежи, представители на читалищата и бизнеса в региона, кметове и кметски наместници, неправителствени организации заедно анализират възможностите на Деветашкото плато и набелязват съвместни проекти за общо развитие. Разработена е и програма за устойчиво развитие на Деветашкото плато. Кметовете на общините декларираат своята подкрепа и уверяват хората от селата, че ще подпомогнат реализацията на проектите.

Идеите включват разработването на междуобщински проект за достъп до 5 от пещерите в Деветашкото плато, създаването на 3 туристически маршрута между селата, организирането на междуселски събор „Девет песни от извора“, на летни училища и лагери, както и множество проекти за опазване и преодоляване на следите от горските пожари. Един много сериозен резултат от Конференцията е създаването на Сдружение „Деветашко плато“, което да работи за по-нататъшното устойчиво развитие на региона. В него членуват 69 души от деветте села и трите общини.

Конференцията на бъдещето е оригинален подход за планиране с участие на гражданите, който се прилага в страните с развита демокрация. В продължение на два дни участниците, групирани по различни критерии, анализират успехите и неуспехите на миналото, тенденциите в настоящето и възможностите за бъдещето. Идеите за проекти се представят, след като групите затворят очи и „помечтаят“. Подходът мобилизира положителното и творческо мислене и дава много добри резултати в планирането на развитието на определена общност или район. През 2005 година той бе приложен за първи път в България от „Болкан Асист“ с помощта на швейцарски експерт за разработването на плана за развитие на Община Тетевен.

В РАЗГРАД СЪВЕТНИЦИ НЕ ГЛАСУВАТ БЮДЖЕТА ПОРАДИ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ (2009)

В началото на сесията на Общински съвет – Разград председателят на Комисията за предотвратяване на конфликт на интереси обявява, че от влизането на Закона за предотвратяване на конфликт на интереси са получени шест сигнала за съветници от Разград. Тъй като комисията не е събрала достатъчно информация от проверките си, за да излезе с официално становище, се препоръчва на местните парламентаристи сами да преценят дали имат право да гласуват бюджета.

Двама съветници от Разград е участват в гласуването на общинския бюджет поради конфликт на интереси.

МИНИМИЗИРАНЕ НА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА ЧРЕЗ ВЪВЕЖДАНЕ НА ФАМИЛНО КОМПОСТИРАНЕ

Натрупването на големи количества биоразградими битови отпадъци, подлежащи на депониране, се оказва основен проблем при управлението на битовите отпадъци в община Ябланица. Освен това депонираната биомаса заема много място на общинското депо. При анаеробните условия на съществуващото депо се отделя биогаз-метан, който предизвиква изменения в климата. Този сериозен екологичен риск се извежда от общинското ръководство като приоритет в Общинската програма за опазване на околната среда и Програмата за управление на отпадъците. Разработването на проекта поставя началото на кампания, която цели да докаже, че компостирането може да бъде основен метод за намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране.

Семейното компостиране е сравнително нова дейност. Нейното усвояване и навлизане в бита на населението е важно условие за прилагането на следващия етап на разделното събиране.

Площта на Община Ябланица заема около 4.9% от територията на Област Ловеч, а 98 % от семействата на територията на Община Ябланица имат лични дворове, с варираща площ от 600-1000 м². 70 % от тези семейства се занимават с растениевъдство и животновъдство. Това означава, че годишно в Община Ябланица се депонират към 1 370 т. битови отпадъци, като 50-75% от тях са биоразградими. Нормата на натрупване на битови отпадъци за общината е около 390 м³ месечно.

В реализацията на проекта участват 160 домакинства (т.е. 160 компостера по 420 л), като 100 - от гр. Ябланица и останалите 50 семейства са пропорционално разпределени в селата Добревци, Брестница, Малък Извор и Орешене. Останалите 10 се поставят в дворовете на училищата – СОУ „Васил Левски” - гр. Ябланица, Добревци, Орешене, Брестница и Златна Панега. Чрез компостирането се поставя началото и възможността за:

- доброволно участие на домакинствата;
- постигане на позитивно влияние върху качеството на околната среда;
- приложимост и устойчивост на готовия продукт;
- естетизация на градската и селска среда;
- икономическа ефективност в управлението на отпадъците и оптимизиране на разходите в общинския бюджет;
- формиране на екологична култура у населението;
- въвеждане на разделно събиране на отпадъците;
- почистване на нерегламентираните сметища и удължаване експлоатацията на общинското депо;
- подобряване качеството на околната среда чрез използването на компост, вместо на минерални торове.

Резултати:

- Подобряване качеството на околната среда чрез позитивно влияние върху почвата с произведения органичен тор;
- Получаване на екологично чисто продукция от градината и възстановяване на екоземеделието;
- Ползване на компоста, получен от отпадъците като органичен тор, съхранил качествата на хранителните елементи, необходими за развитието на растениевъдството;
- Създаване на възможност за домакинствата да управляват процеса на разграждане на биомасата в своя полза;
- Изграждане на навици у населението за оползотворяване и разделно събиране на битовите отпадъци;
- Повишаване на екологичната култура;
- Намаляване на разходите по събиране, извозване и депониране на битовите отпадъци.

ОБЩИНА МОНТАНА ФИНАНСИРА 34 МАЛКИ ПРОЕКТА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО

Със заповед на кмета на Община Монтана е назначена комисия, която да оцени и класира постъпилите предложения по условията, заложи в програмата. Проектите се одобряват в общината при ясни и прозрачни условия за кандидатстване. Най-голям шанс имат тези с по-голяма обществена значимост. Чрез това публично-частно партньорство местната управа иска да насърчи гражданското участие и инициатива на жителите на областния град.

Програмата на Община Монтана стартира през 2008 г., като бяха заложи 25 000 лева и участваха 11 кандидати. През 2009 г. в бюджета са предвидени 50 хиляди лева, а кандидатите са четири пъти повече – 39. Това е показател, че ефектът от програмата е оценен от гражданите и тя става все по-популярна. Инфраструктурните мероприятия с участието на граждани, местни търговски дружества, неправителствени организации цели подобряване на средата на обитаване и осъществяване на контрол по нейното опазване. В тази насока допустимите дейности са:

- поддръжка и ремонт на прилежащи тротоарни площи,
- подмяна на тротоарни плочи, настилки,
- подравняване на зелени площи,
- засаждане на тревна и дървесна растителност,
- поддръжка и възстановяване на пешеходни алеи и пътеки,
- изграждане на подходи към съществуващи имоти,
- монтиране на оградни елементи на места, разрешени от общината,
- изграждане на подходи и рампи за инвалиди.

Второто направление, по което се реализират проектите по програмата, са мероприятия по озеленяване и почистване на прилежащи терени, като част от благоустрояването на откритите пространства. В тази насока допустимите дейности за реализация са:

- засаждане на дървесна и храстова растителност,
- обособяване на вътрешноблокови и вътрешно-квартални градини,
- изравняване, затревяване и почистване на прилежащи зелени площи към имотните терени.

С право на кандидатстване за финансиране по програмата имат физически и юридически лица, местни общности и неправителствени организации. Тази година по показателите заложи в програмата за публично-частно партньорство, от 39 подали заявление за участие кандидати са одобрени 34.

Реализацията на програмата започва на 1 септември, като срокът за нейното изпълнение е 2 месеца.

МОДЕЛ ЗА МНОГОГОДИШНО ФИНАНСОВО ПЛАНИРАНЕ – ПИЛОТНА ПРАКТИКА В ОБЩИНИ СВИЦОВ И НЕСЕБЪР

По своята същност моделът за многогодишно финансово планиране представлява адаптиран за българските общини софтуер, който:

- 1) Разделя оперативната дейност от инвестиционната дейност на общината;
- 2) Определя какви са възможностите за инвестиране в общината;
- 3) Стандартизира всички приходи и разходи на общината през различните години към действащия бюджетен класификатор;
- 4) Осъществява дългосрочно планиране, като прогнозира не само отделния бюджет за дадена година, но и неговото отражение в следващите бюджети;
- 5) Дава възможност за проиграване на различни финансови решения и проследяването на резултатите от тях в последващите бюджети.

Примерни казуси, които моделът е разрешил:

- В дадена община, която е известна със значителните си и стабилни приходи, чрез модела се

установява сериозна тенденция. Оказва се, че общината изразходва значителен ресурс за текущи дейности. Установява се, че ако тази тенденция продължава да се поддържа от общинското ръководство, то след 2 години общината ще бъде изправена пред ситуация, при която няма да може да осъществява никакви инвестиции.

- Дадена община е планирала осъществяването на голям общински проект. Чрез модела се анализират три алтернативи: а) проектът да се реализира в настоящия момент, като се вземе заем; б) проектът да се реализира в настоящия момент, но като се намалят разходи за общински дейности; и в) да се изчака две години, през които се акумулират средства и тогава да се реализира проектът. Чрез модела се анализира как тези три варианта се отразяват върху бъдещите общински разходи. При първия вариант ще трябва да се плащат лихви в бъдеще, което означава, че ще се ограничават разходи тогава, при втория вариант ще следва да се ограничават разходи в настоящия момент, а при третия вариант обществото ще бъде лишено от облагоите на проекта. Взема се решение да се пристъпи към получаването на кредит, защото, от една страна, населението ще ползва ползите от проекта, а, от друга, се оказва, че обслужването на кредита е напълно поносимо и не води до драстичен спад в бъдещите разходи по общински дейности;

- За реализирането на даден проект в дадена примерна община е необходимо намаление на разходите или увеличение на приходите. Чрез модела се проиграват тези две възможности. Чрез модела е изчислена величината на необходимата икономия и величината на необходимото увеличение на приходите. Тогава органите, които определят политиката в общината, трябва да решат от коя дейност да икономисат средства или от кой приходоизточник да завишат постъпленията (например да се увеличи ставката по дадена такса). Установява се, че чрез неголямо намаление на средствата за издръжка на общинска дейност "Образование" и чрез конкретно завишаване на ставките по някои общински такси се освобождават средства за реализирането на проекта.

След адаптирането на модела към особеностите на българските общини и националното законодателство той се прилага в над 50 големи, средни и малки български общини, сред които Русе, Стара Загора, Сливен, Добрич, Шумен, Силистра, Разград, Велинград, Троян, Севлиево, Ботевград, Пловдив, Вършец, Тетевен, Варна, Поморие, Мездра, Полски Тръмбеш, Раковски, Върбица, Кюстендил, Оряхово, Каварна, Карлово, Самоков, Кресна, Омуртаг, Съединение и др.

ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА ЗА ЧОВЕШКИ ПРАВА, КУЛТУРНО МНОГООБРАЗИЕ И СОЦИАЛНО ЕДИНСТВО В ОБЩИНА ПЕЩЕРА

Изготвянето на Стратегия за социална интеграция на ромите е процес, изискващ общи усилия за разработване и изпълнение; мобилизиране потенциала на гражданите; равнопоставеност на участниците; система от конкретни мерки за решаване на проблемите и преминаването им от личен в обществен интерес, съобразена със спецификата на конкретната община. Идеята за създаването на Стратегия за социално приобщаване на съгражданите от ромския етнос е инициатива на читалищното настоятелство, насърчавано и подкрепяно от видни общественици, учители, лекари, профсъюзни дейци, работодатели, представители на ромската общност, на държавни и общински институции, имащи отношение и мотивирани да работят за разрешаване на социалните проблеми сред ромското население. Обединените усилия на местно ниво получават финансовата подкрепа на ФРМС чрез Фондация "Чарлз Стюарт Мот" и от януари 2004 г. започва практическата реализация на тази идея.

Изпълнението на проекта стартира с представянето му пред обществеността чрез местните медии. Те посрещат идеята скептично, коментирайки: "Поредната стратегия за ромите...". Стартира подготовка за създаването на Обществен съвет, чрез срещи и разговори с представители на ромската общност, видни общественици, неформални ромски лидери, учители, лекари, профсъюзни дейци, работодатели, представители на държавни и общински институции, имащи отношение и мотивирани да работят за разрешаване на социалните проблеми сред ромското население, с цел подробно запознаване с идеята на проекта. На доброволен принцип и след проведено учредително събрание е сформирани Обществен съвет (ОС). Членовете на ОС са запознати с механизмите на изготвяне на общинска стратегия за социално приобщаване на ромите. Определени са работни групи в пет направления:

- Инфраструктура;

- Социална политика, икономическо развитие, трудова заетост;
- Здравеопазване;
- Образование, култура и спорт;
- Човешки права, работа с младите хора, ромската жена.

Разработена е анкета, чрез която се провежда допитване сред ромското население със съдействието на хора от ромските квартали. Резултатите с обобщената информация от анкетата са предоставени на всяка от петте работни групи за формулиране на проблемите по направления, възможности за тяхното разрешаване и необходимите за това ресурси - финансови и човешки.

Според одобрения от членовете на Обществения съвет график, работните групи провеждат ежемесечни сбирки. Идеята за избор на председатели на групите се оказва работеща, като по този начин се осъществява много добра координация между работните групи.

След неколкomesечна работа се провежда обобщителен семинар на Обществения съвет. Работните групи по направления представят писмено формулираните проблеми, предложенията и вижданията за тяхното разрешаване и необходимите за това ресурси - финансови и човешки. Общественият съвет взима единодушно решение да продължи съществуването си, като се превърне в постоянно действащ орган, който да заседава ежемесечно и да подпомага изпълнението на стратегията. Чрез популяризиране работата на Обществения съвет се променя разбирането сред общността за важноста на интеграцията на ромите, като основа за демократично развитие на общината, засилва се ролята на местните институции и гражданското участие.

Следва изработване на цялостната стратегия за равноправно интегриране на ромската общност в гражданското общество, като основа за подобряване на социалната среда, която се внася за разглеждане и приемане от Общински съвет. Стратегията бива приета на следващото заседание на Общинския съвет и се превръща в неразделна част от плана за регионално развитие на Община Пещера.

Изпълнението на Стратегията стартира с назначаването на двама души на длъжност „Комендант”- впоследствие „Експерт по етническите въпроси” в Община Пещера. В структурата на Общинската администрация, те са поставени в Дирекция „Социални дейности”. Дейността на експертите се подпомага и от 4- ма души, назначени по Национална програма ОСПОЗ на длъжности „ Социални асистенти”.

В двете обособени ромски махали са осигурени офиси на гореизброените специалисти и експерти и там се позиционира тяхната работа. Основната им дейност е свързана с подпомагане на ромското население с работата с институциите (попълване и подаване на молби до Социални грижи, Община, Медицински центрове, ТЕЛК и др.). Принципно експертите провеждат общинската политика на територията с преобладаващо ромско население. Друга тяхна функция е подпомагането на представители на общински, държавни институции и полиция в работата им с това население. Също така сътрудничат на Търговските дружества AVN и ВиК по отношение събираемостта на задълженията на населението към дружествата. Осигурен е приеман ден в тези офиси на различни общински специалисти.

Впоследствие в единия от кварталите е изграден център за обслужване на гражданите, където се помещават гореспоменатите експерти, както и представители на полицията, медицинско лице и др.

Общественият съвет продължава да се събира ежемесечно и да обсъжда конкретни проблеми и политики по отношение на ромското население, като има и няколко предложения на съвета, разглеждани в комисиите към Общинския съвет.

КМЕТ ПРАЩА ОТЛИЧНИЦИ НА ПОЧИВКА В ТУНИС (2009)

Кметът на община Септември Томи Стойчев награждава с екскурзия до Тунис шест абитуриентки, завършили средното си образование с пълно отличие. Шестдневната екскурзия и разходите за международни паспорти са за сметка на общинския бюджет. Нещо повече — кметът обещава тази награда да се превърне в традиция и да бъде един от стимулите за постигане на добри резултати в училище. Две от наградените отличнички, които ще изживеят екзотична почивка в Тунис, са от ромски произход. Те, както и останалите наградени момичета, са твърдо решени да продължат образованието си във ВУЗ.

ОНЛАЙН ОТЧЕТ „МЕСТНИ ДАНЪЦИ И ТАКСИ“ НА ОБЩИНА МОМЧИЛГРАД

През 2007 г. Община Момчилград публикува на своята интернет-страница подробен отчет за всички дейности и постигнати резултати във връзка с управлението на местните данъци и такси – най-големият източник на собствени приходи за общините.

Структурата на отчета е максимално опростена и дава на разбираем език описателна и цифрова информация за:

- размера на събраните задължения на лица от предходни години за данък върху недвижимите имоти, такса битови отпадъци, данък превозни средства и начислени лихви за закъснение, като се отчита степен на събираемост;

- мерките по установяване на недеklarираните движими и недвижими имоти на територията на Община Момчилград, като се посочва броят на актовете за установяване на административно нарушение и общата парична стойност на издадените наказателните постановления, отчитайки степента на събираемост. Посочват се по-големите длъжници и начинът, по който им е изискано изплащането на задълженията.

В резултат на това общината отчита:

- преизпълнение на приходите, като по някои параграфи изпълнението е значително;
- броят приети и обработени данъчни декларации, както и броят издадени различни видове удостоверения по видове;

- броят издадени приходни квитанции за различни плащания, в т.ч. за платен данък върху недвижимите имоти на граждани, за правоползване на МПС и за извършени услуги на граждани и на фирми;

- размерът на събраните приходи по параграфи и подпараграфи.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ МЕСТНИТЕ ВЛАСТИ ЗА ПО-УСПЕШНО ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПИТЕ НА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Световната финансова и икономическа криза поставя с още по-голяма сила въпроса за необходимостта от прилагането на принципите на добро управление на местно ниво, тъй като по-успешното им прилагане ще смекчи ефекта от кризата и ще спомогне за ефективната работа на местната власт и при ограничен финансов ресурс.

Методологията за оценка на приложението на принципите на добро управление в българските общини*, разработена от екипа на ФРМС за Националния омбудсман, е в същността си въвеждане на национален стандарт в областта доброто управление на местно ниво. Затова призоваваме българските общини ежегодно да се възползват от Методологията като инструмент за самооценка. Това ще им позволи да съизмерят своите постижения с онова, което правят останалите общини в страната, да набележат конкретни стъпки за бъдещо развитие в областта на доброто управление.

Ето и някои препоръки по прилагането на 12-те принципа за добро управление, формулирани в Стратегията за иновации и добро управление на местно ниво (Валенсия 2007):

Принцип 1 – Честно провеждане, представителност и обществено участие по време на избори, участие на гражданите в управлението (Разглеждаме прилагането на принципа на местно ниво в български условия главно във втората му част – “Участие на гражданите в управлението”, тъй като първата част е в правомощията на централната власт.)

- Да бъде отменена разпоредбата на параграф 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за местните избори, ограничаваща правото на неправителствени организации да извършват наблюдение на изборния процес.

- Във всяка община да е създадена и да функционира мониторингова група за ежегодно наблюдение (мониторинг) и актуализация на общинския план за развитие, в която да са включени представители на всички сектори: публичен (община и държавни структури), частен и неправителствените организации.

- Всички, изисквани от законите публични обсъждания (на общинския проектобюджет, на общинския дълг, на годишната програма за инвестиционни/капиталови разходи и др.), да се провеждат неформално, като информацията се предоставя в достъпна за гражданите форма. Протокол от публичното обсъждане с всички направени предложения от гражданите се публикува на интернет страницата на общината. За предложенията на гражданите, които не са били приети от местната власт, се публикуват мотиви за неприемането.

- Във всяка община да е създаден и да функционира обществен/консултативен съвет във възлова за жителите на общината сфера – интеграция на хора с увреждания, интеграция на роми, социално подпомагане, закрила на детето, младежи, туризъм и др., в който са включени представители на целевите групи и местни НПО.

- Да се разработят и да се популяризират ясни правила за възможностите за участие на гражданите в работата на постоянните комисии към ОбС и в сесиите на ОбС и за реда на това участие.

- Общината да подкрепя проекти на местни НПО, училища, читалища и/или граждански групи, реализирани на конкурсен принцип, със средства от общинския бюджет.

Принцип 2 – Отзивчиво и непрекъснато във времето се посрещат нуждите и очакванията на гражданите

- Работното време на звеното за административно обслужване в общинска администрация, както и на общински фирми да бъде съобразено с работното време на гражданите.

- Общините да използват регулярно различни форми (анкети, събрания и др.) за допитване сред гражданите по общински теми.

---

* Методологията може да бъде намерена на сайта на Националния омбудсман www.ombudsman.bg

- Да се осигурява равен достъп за жителите на населените места на територията на общината до административните услуги, извършвани от общинска администрация.
- Да се разработват и прилагат механизми за контрол по изпълнението на заявките за административни услуги и обработката на жалбите на граждани.
- Да се реализират работещи форми за осигуряване на пряк достъп на гражданите до ръководството на общината и Общински съвет.

Принцип 3 – Ефикасност и ефективност

- В общинските наредби за реда за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество да се определи ред, по който кметът да се отчита пред съответния общински съвет, с което да се осигури механизъм за контрол върху дейността по разпореждане.
- В комисиите за обществени поръчки да бъдат включвани външни експерти и представители на браншови и други нестопански организации.
- Първоначалната комисия за обществена поръчка да участва в анексирането на съответния договор от търг или конкурс.
- Да бъде създадена комисия за контрол на сключените договори, която да следи за изпълнение на клаузите по тези договори и да дава становище в случай на анексиране на договор. Резултатите от контрола по изпълнението на договорите да бъдат публично огласявани.
- Подготовката на процедурите за обществени поръчки да се извършва от един специализиран отдел в общинска администрация.
- Резултатите и препоръките на одитите от Сметна палата и други външни институции да се публикуват в сайта на общината, и пак там да се публикува информация кои от тях са изпълнени.

Принцип 4 – Откритост и прозрачност

- Обществеността да има постоянен достъп до информация относно имената на общинските съветници и административния персонал, обслужващ ОБС и постоянните комисии към ОБС, както и начин за връзка с тях.
- Да има определено длъжностно лице от общинска администрация, което отговаря пряко за предоставянето на обществена информация; да са публикувани наименованието, адресът, телефонът и работното време на звеното в общинска администрация, което отговаря за приемане на заявления за достъп до обществена информация.
- Представителите на средствата за масова информация да присъстват при отваряне на оферти по ЗОП.
- Разпределянето на средства от общинския бюджет сред читалища, училища, инициативни групи и др. да става по ясни, предвидими и прозрачни правила.

Принцип 5 – Върховенство на закона

- Да са достъпни и актуални публичните общински регистри, изисквани от закона:
  - Регистър на общинската собственост;
  - Регистър на търговските дружества с общинско имущество и общинско участие;
  - Регистър на концесиите;
  - Регистър на сделките с общинска собственост;
  - Регистър на рекламните площи;
  - Регистър на даренията;
  - Регистър на озеленените площи;

- Регистър на общински земи от общинския поземлен фонд;
- Регистър на обществените поръчки.

■ Общината следва да разполага с правно-информационна система, която се актуализира своевременно, и да има разписана процедура за информирание на всички заинтересовани служители при промяна на нормативната уредба, отнасяща се до дейността им.

■ За да бъде гарантирана независимостта на местния обществен посредник следва да се премахне и неговата финансова, а оттам и фактическа зависимост от общинските власти, и системата за финансиране на дейността да бъде “делегиран бюджет”.

- Засилване на санкциите при неспазване на законите.

Принцип 6 – Етично поведение

■ Във всяка община следва да има приети етични кодекси на общинските съветници и на общинските служители.

■ Всяка община следва да има разработена процедура за разкриване на конфликт на интереси съгласно Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

■ В съгласие с Националната стратегия за антикорупция във всяка община следва да има функциониращ Обществен съвет за добро управление и превенция и противодействие на корупцията.

Принцип 7 – Компетентност и капацитет

■ Във всяка община следва да има:

- система и ясен регламент за квалификация на кадрите в общинска администрация;
- мониторинг система за обратна връзка тип „възвращаемост на инвестициите от обученията“;
- единна система за управление на човешките ресурси, която включва подбора (конкурсно начало с ясно и своевременно определени критерии), кариерно израстване, атестиране, планиране, подвижност, мотивиране на служителите;
- система за налагане на дисциплинарни наказания и за поощрения на служителите чрез годишните оценки на изпълнението.

Принцип 8 – Иновации и отвореност за промени

■ Да се разработват и прилагат нови, модерни и ефективни подходи за организация на процесите в администрацията.

■ Да се въведат нови подходи (механизми) за предоставяне на информация и услуги на гражданите и за набиране на обратна връзка.

■ Да се разработва и усъвършенства системата за предоставяне на общинските административни услуги по електронен път.

■ Общината да участва в партньорски мрежи (междубщински, регионални, национални, международни) и в реализацията на пилотни проекти.

Принцип 9 – Устойчивост и дългосрочна ориентация

■ Общината следва да полага специални усилия за привличането на младите хора в процеса на консултиране и вземане на решения на местно ниво – чрез създаване и функциониране на, например, общински младежки съвет, покани за срещи и участия в работни групи и др.

- Всяка община следва да има общинска стратегия програма за опазване на околната среда.

Принцип 10 – Стабилно финансово управление

- Да се прави предварително проучване сред жителите за потребностите от услуги и за обществената поносимост относно формираната цена/такса на услугата.
- Да се публикува анализ на изпълнението на бюджета (годишно и периодично), като се представя информацията за използването на бюджетните средства по видове публични услуги.
- Да се дава публичност на всяка актуализация на бюджета.
- Да се прилагат ефективни форми за делегиране на правомощия, координация и комуникация между разпоредителите с бюджета: система на делегирани бюджети; писма (указания) за бюджетния процес; системи за финансово управление и контрол; други форми.
- Да се представят в ясна и разбираема форма информация и анализи за разходите на бюджета, за гарантиране на по-добро наблюдение и контрол.
- Изборът на банка, застрахователна компания и финансови консултанти да бъде публично оповестен.
- Резултатите от вътрешния и външния контрол да бъдат публично оповестявани.
- От ресурсно-ориентирано бюджетирането да се обособи в програмно или ориентирано към резултатите.

Принцип 11 – Защитени граждански права, липса на дискриминация

- Капиталовите разходи от бюджета на общината да се влагат и в обекти в населени места извън общинския център.
- В общинска администрация и в търговските дружества с общинско участие да се назначават представители на хора със специфични потребности или на уязвими групи малцинства.
- Официалният сайт на общината следва да отговаря на изискванията за предоставяне на информация на хората със зрителни увреждания по достъпен начин.
- До общинските сгради да се изградят подходящи условия за достъп на хора с увреждания.
- В общинска администрация следва да има служители, владеещи езиците на различните етноси в страната, както и жестомимичен език.

Принцип 12 – Отчетност

- Сложните финансови и бюджетни параметри да се предоставят на гражданите на разбираем език.
- Общината следва да осигури възможности за граждански контрол и публичност на резултатите от този контрол.

Тази публикация се издава в рамките на проект “Принципите на добро управление: гражданите и местните власти - сближаване на позициите”, финансиран от Американската агенция за международно развитие / German Marshall Fund / Балкански тръст за демокрация.

Тази публикация е възможно благодарение на благородната подкрепа на американския народ чрез Американската агенция за международно развитие (USAID). Съдържанието е отговорност на Фондацията за реформа в местното самоуправление и не е задължително да отразява гледната точка на USAID и на Правителството на САЩ. Тази публикация е възможно и чрез подкрепата на German Marshall Fund на САЩ (GMF) и съдържанието не е задължително да отразява гледната точка на GMF или на Балканския тръст за демокрация.